

Til Kultur og Fritidsudvalget,
Folkeoplysningsudvalget i København

København 18. november 2024

Opfordring til at sikre støtten til foreninger/klubber som bor til leje hos By og Havn

Indledning

Denne henvendelse udspringer af vores ønske om at sikre en ligestilling af sejl- og roklubber beliggende på arealer nu, efter overdragelsen fra Københavns havn, er ejet af By og Havn med tilsvarende foreninger beliggende på arealer ejet af Københavns Kommune samt at sikre kommunen lever op til intentionerne i folkeoplysningsloven om at stille lokaler og arealer til rådighed for folkeoplysende foreninger.

Baggrunden for henvendelsen er et ønske om, at kommunen stiller foreninger i Københavns havn lige mht. udgifter til brug af arealer, og ikke kun giver gratis arealer til foreninger beliggende på arealer ejet af Københavns Kommune, men også sikrer samme vilkår for naboforeninger beliggende på arealer ejet af By og Havn. Det har været praksis siden en række grunde beboet af ro- og sejlklubber indgik i oprettelsen af By og Havn, og dermed blev ført ud af Københavns Havnevesen.

Ved Folkeoplysningsudvalgets beslutning om ikke længere at yde 100 procents støtte til de ekstraordinære udgifter til husleje til By- og Havn for disse foreninger (December 2023) bortfaldt den hidtidige ligebehandling, og hvis denne ikke genetableres, bliver foreningerne på By og Havns arealer pålagt at opkræve ekstra årligt kontingent på op mod 1.000-1.500 kr. pr. medlem, for at kunne betale husleje til By og Havn.

En kontingentstigning på 1.000-1.500 kr. pr. medlem vil med stor sandsynlighed have store konsekvenser for medlemmerne af de berørte klubber og kan hurtigt munde ud i medlemsflugt og dermed en endnu højere kontingentstigning til de tilbageværende. Vi kan frygte det er skruen uden ende og kan i værste tilfælde betyde, at en eller flere klubber tvinges til at lukke helt ned.

KØS har igennem 25 år haft en stigende tilstrømning af unge medlemmer, lige som KVIK, DSR og KR sammen driver et kraftcenter i samarbejde med Team Copenhagen for unge roer. Disse projekter kan ende med at blive de første som fjernes.

Hvem er vi

Vi er Roklubben Gefion, Roklubben Skjold, Roforeningen KVIK, Danske Studenters Roklub (DSR), Københavns Roklub (KR), Sejlklubben Sundet, KØS Sejlsport og Søspejderne Gry.

Det bemærkes, at klubberne tilsammen repræsenterer (ca. 3-4.000 aktive medlemmer) samt de ældste og største sejl- og roklubber i Danmark, hvor DSR, KVIK og KR er stiftet tilbage i 1866-67 og Sejlklubben Sundet i 1901.

Svanemølleklubberne har siden 1940'erne haft deres klubhuse i Svanemøllehavnen startende med DSR i 1939, Roklubben Gefion i 1940, Roforeningen KVIK i 1942 og Sejlklubben Sundet i 1948. Så med andre ord, har der været ro- og sejlklubber i Svanemøllehavnen i 85 år. Københavns Roklub har siden 1902 været placeret i Tømmergraven.

Baggrund for henvendelsen

Nedenstående forhold er grundlag for henvendelsen:

- På mødet den 21. juni 2022 tiltrådte Kultur- og Fritidsudvalget en indstilling om at stille arealer vederlagsfrit til rådighed for Øresunds Sejlklub Frem (FREM) og Københavns Amatør Sejlklub (KAS), der begge er beliggende i Svanemøllehavnen. Denne indstilling omfattede ikke den tredje af sejlklubberne i havnen Sejlklubben Sundet eller de andre klubber i havnen.
- I 2022 fik foreningerne, som bor til leje på arealer hos By og Havn, nye lejekontrakter, så alle lejeaftaler blev lige og med samme lejetakst på 90 kr. pr. m². I den forbindelse blev klubberne bl.a. bedt om at betale 6 måneders leje forud, hvilket er et stort beløb for alle klubberne.
- Meddelelsen den 21. december 2023 til foreningerne beliggende på By & Havns arealer om, at de fra 2024 ikke længere ville modtage 100 % støtte til huslejen. En støtte som foreninger havde budgetteret med for 2024, ikke mindst fordi der gennem de sidste +40 år har været præcedens for netop at dække de ekstraordinære udgifter som klubberne har, ved at være selvdrivende. Beslutningen om bortfald af støtten for 2024 blev senere omgjort på møde i Folkeoplysningsudvalget den 20. februar 2024.

Dialog med forvaltningen

Klubberne har siden april måned 2022 været i løbende dialog med Mads Kamp Hansen og Rikke Lauritzen fra Kultur- og Fritidsforvaltningen omkring lejeforholdene, hvor forvaltningen bl.a. på møde i januar 2023 i forbindelse med drøftelse af de ændrede lejeaftaler tilkendegav, at de var i gang med at gennemgå støtten til kommunens frivillige foreninger.

Efter udvalgets omgørelse i februar 2024 af beslutning om bortfald af tilskud til foreningerne blev der i marts 2024 afholdt møde med klubberne, hvor forvaltningen dels orienterede om status omkring tilskud til arealleje og dels tilkendegav, at de ville indlede drøftelser med By og Havn af lejeforholdene for klubberne beliggende på deres arealer.

På møde den 4. november 2024 med klubberne, præsenterede forvaltningen, bl.a. på baggrund af drøftelserne med By og Havn, en række modeller for, hvordan der skal arbejdes videre med rammevilkårene for ro- og sejlklubberne på By og Havns arealer.

Umiddelbart kunne klubberne på mødet give støtte til tre af forvaltningens tre modeller eller forslag:

- Kommunen køber arealerne af By og Havn og stiller dem til rådighed for klubberne efter reglerne i Folkeoplysningsloven
- Kommunen lejer arealerne af By og Havn og stiller dem til rådighed for klubberne
- Kommunen yder tilskud efter kommunalfuldmagtsreglerne.

På mødet præsenterede forvaltningen også en model, som betød en tilbagevenden til tilskud efter Københavns Kommunes opdaterede praksis for uddeling efter Folkeoplysningslovens regler, sådan som det var fremlagt på møde i Folkeoplysningsudvalget i december 2023. Klubberne var uforstående overfor dette, da man havde fået indtryk af, på baggrund af møde i Folkeoplysningsudvalget den 20. februar, at denne model ikke længere var aktuel jf. de voldsomme konsekvenser, som modellen ville få for klubbernes økonomi.

By og Havn

Alle ovenstående udfordringer med tilskud til klubberne kan henføres til, at de bor til leje på arealer, der er ejet af By og Havn.

Med den baggrund har vi set lidt nærmere på By og Havns opbygning. Da man oprettede By og Havn i 2006/2007, startede man med at kalde det for Arealudviklingsselskabet I/S. I forbindelse med oprettelsen, som skete via en lovtekst i folketinget, fulgte der en betænkning, hvor man bl.a. kan læse følgende:

"Arealudviklingsselskabet I/S får desuden overført nogle forpligtelser fra henholdsvis Ørestadsselskabet I/S og Københavns Havn A/S, som isoleret set ikke bidrager til selskabets overskud. Bl.a. overtager selskabet de bolværker, der i dag tilhører Københavns Havn A/S, og dermed forpligtelsen til at vedligeholde disse".

"Selskabet har desuden en forpligtelse til at sørge for, at der kan foregå forskellige aktiviteter på og ved havnefronten udover den egentlige havnedrift, fx skabe mulighed for, at der fortsat kan være sejlkubber, roklubber, arbejde for bedre badevandskvalitet, skabe mulighed for fiskeri osv."

Med andre ord, så skal By og Havn forpligte sig til, at der i al fremtid skal være mulighed for at der bl.a. kan drives foreningsliv rundt omkring i havnen og at disse forpligtelser isoleret set, ikke kan forventes at bidrage til selskabets overskud.

At vi nævner præmissen for By og Havns virke, skyldes ikke mindst den kendsgerning Københavns Kommune ejer for 95 % af interessentskabet. Ligeledes fremgår det af By og Havns formål, at der er taget højde for at værne om det frivillige arbejde.

Vedtægter fra By og Havn §3 stk. 4: "Interessentskabet kan helt eller delvist uden vederlag stille arealer til rådighed for kulturelle formål og for fritids- og rekreative formål."

Denne sætning er i lige tråd med folkeoplysningslovens Kapitel 6, som handler om anvisning af lokaler og udendørsanlæg for frivillige foreninger.

Hovedtanken bag folkeoplysningsloven er jo netop, at kommunerne skal stille arealer og lokaler til rådighed for folkeoplysende foreninger. Hvis kommunen ikke selv har egnede lokaler til rådighed, skal kommunen hjælpe foreningerne med egnede lokaler og arealer til brug for foreningerne. På den måde bliver alle foreninger i udgangspunktet stillet forholdsmæssigt lige.

Afsluttende bemærkninger

Vi har derfor en forventning om, at kommunen støtter alle foreninger, ro- og sejlkubberne lige og giver dem tilskud til arealleje på By og Havns arealer, samme vilkår som dem som er placeret på arealer ejet af Københavns Kommune. Ligesom vi med udgangspunkt i den vedtagne lovtekst og vedtægten for By og Havn har den opfattelse, at By og Havn også har en forpligtigelse til at sikre bl.a. roklubber og sejlkubbers fortsatte virke i Københavns Havn.

Vi vil samtidig henlede opmærksomheden på en grundlæggende betingelse i den offentlige forvaltningspraksis: at alle stilles lige, uanset hvilke forudsætninger som måtte lægge til baggrund for dette. For os betyder det, at to ens foreninger skal stilles ens, uanset hvor foreningen historisk er placeret i Københavns Havn: på kommunens arealer eller arealer indenfor By og Havns områder – ”selvom kommunen er 95 procent af By og Havn I/S”.

Vi er opmærksomme på, at 100 procent støtte til arealer og lokaler fra kommunen til en forening kan se voldsomt ud, men man skal samtidigt være opmærksom på, at der kommer ingen andre kommunale udgifter til som skatter, pasning af grønne arealer, halinspektører eller vedligeholdelse af bygninger. Så vi er godt klar over at på papiret kan støtten se større ud end i andre foreninger. I praksis er den på linje eller måske en dog lavere, sammenlignet med foreninger som holder til på/i kommunale arealer/haller.

Vi ser med stor bekymring på, at man ikke vil give 100 procent tilskud til foreninger, der af historiske grunde og politiske beslutninger, er endt med at være lejer af deres grunde hos By og Havn, med den ene begrundelse, at By og Havn menes at operere alene under markedsvilkår, de facto stiller to identiske foreninger i kommunen forskelligt.

Det har ikke været klubbernes valg at overgå fra en lejeaftale med Københavns Havn til en lejeaftale med By og Havn. Det er en beslutning Københavns Kommune har valgt at tage, da man oprettede By og Havn. Kommunen kunne på dette tidspunkt have valgt at beholde de arealer, hvor der har været roklubber/sejlkubber på i 80 år.

Netop derfor er der skrevet ind, at By og Havn skal sikre rimelige vilkår for disse foreninger og netop derfor har Københavns Kommune støttet med 100 procent tilskud, for der er efter vores vurdering lovhjemmel og råderum for det i folkeoplysningsloven.

I vores søgen efter svar, har vi konsulteret både juridisk bistand og forhørt os hos andre kommuners embedsmænd, som til dagligt arbejder med det folkeoplysende område.

Grundlæggende har disse jurister og administratorer svært ved at forstå denne praksis, hvor man at stiller nogle foreninger ringere end andre. De mener samstemmigt, at der er masser af råderum indenfor folkeoplysningsloven til at løse dette problem.

Vi har tillid til at der kan findes en løsning som alle parter kan se sig selv i og uden at foreninger som bor til leje hos By og Havn i fremtiden skal føle sig truet med lukning. En ro omkring fremtiden kan også sikre klubberne kan tænke langsigtet og investere under hensyn til udvikling af deres aktiviteter og fremtidige brugere.

Lige som vi vil opfordre Folkeoplysningsudvalget til at fastholde 100 procent tilskud til alle klubber - også dem der af en eller anden grund ikke modtager noget idag.

Med venlig hilsen

Roklubben Gefion

Roklubben Skjold

Roforeningen KVIK

Danske Studenters Roklub

København Roklub

Sejlklubben Sundet

KØS Sejlsport

Søspejderne Gry